

אלא לחדד בה את התלמידים. דוגמתו נמצא במס' נדה מה, א: ואף ר"ע לא אמרה אלא לחדד בה את התלמידים וש"נ.

בראש ד"ה תיתסר וכו': ואע"ג דא"א לו להיות בלא הנאת העולם לא הוי נדר שוא. כוון להגמ' לעיל טו, א וש"נ: שבועה שלא אישן ג' ימים מלקין אותו וישן לאלתר, וכתבו שם התוס' ע"ו: מכאן פרי' דנדר שאי אפשר לקיים אינו חל, דהכא מדמי נדר שא"א לקיימו לשבועת שוא, וההוא דנדר מכל פרי דעלמא (דף עט) ל"ד כל פרי דא"כ לא הוה חייל כיון דא"א לקיים עכ"ל.

צ, א: אמר רבא מאן חכים למיעבד כי הא מילתא וכו'. עיין בגמ' ש' שצין לחולין קיב, א ותנא ושייר שיש להוסיף, פסחים עו, וביבמות קיג, א וב"ב קעד, א וע"ש עו, ב.

אמר רבינא אמר לי מרימר הכי אמר אבוך וכו'. זה הלשון איתא נמי לעיל ט, ב: אמר רבינא אמר לי מרימר הכי אמר אבוך וכו', ואבין של רבינא ה' אדם גדול כמו שנראה מגמ' מנחות סח, ב: דאמר רבינא אמרה לי אם אבוך לא הוה אכיל חדש אלא באורחא דשיבסר נגח' תמניסר וכו', והכי פסקין הלכתא כוותי'.

כפי' המיוחס לרש"י ד"ה מאן חכים וכו': דרבי נתן דיינא הוא ונחית לעומקא דדינא. עיין במסוה"ש שצין לב"ק נג, א ונמצא גם בב"מ קיז, ב ע"ש.

ר"ן ד"ה ולענין הלכה וכו': דמשום דאפיק נפשי' מפלוגתא הוא דקלסי'. לשון הגמ' ברכות לה, ב: ואיהו דעבד לאפוקי נפשי' מפלוגתא, ורבא ג"כ ס"ל כן דצריך לאפוקי נפשי' מפלוגתא. דאמרין שם בברכות נ, א דרבא הקפיד על רפרם בר פפא שרצה לעשות שם כר"ע נגד ר' ישמעאל ואמר: פתיא אוכמא בהדי פלוגתא למה לך, לכן קלס רבא לרב אחא דעביד כר' נתן.

צ, ב: במשנה, בראשונה היו אומרים וכו' חזרו לומר וכו'. דוגמת לשון זה נמצא גם בגיטין סה, ב וש"נ.

ר"ש אמר אוכלת שלא תוציא לעז על בניה. כעין זה מצינו בקידושין פא, א: מלקין על ייחוד וכו', אר"א לא אמרן אלא בייחוד פנוי, אבל בייחוד ראשת איש לא, שלא תהא מוציא לעז על בני'. **מצי אמרה ליה אנא הא חזינא וגברא הוא דנסתחפה שדהו.** כעין זה נמצא בכתובות ב, א: מצי אמר לה אנא הא קאמינא וכו'.

ר"ן (הנמשך מדף צ, א) ד"ה מיהו וה"מ וכו': ואיכא מ"ד דאפ"ה האומר קונם עלי דבר פלוני לאחר שלשים יום חל הנדר מיקרי וחכם מתיר וכו', ואיכא מאן דאמר דאפילו בכה"ג כיון שמ"מ עדיין אינו נאסר אין חכם מתיר, וסברא קמא תריצא לי טפי. ועיין בנ"י שכן כתב בשם הריטב"א וז"ל וכו' הריטב"א וכו' ונראה מדברי הרמב"ם ובעל ספר מצות דה"ה אם עומד בניסן ונדר או גשבע שלא יאכל בשר או שלא ישתה יין מאייר ואילך, שאין מתירין לו עד שיגיע אייר, ואני בעניות דעתי דנתי לפני רבינו שלא נאמר דברי ר"נ בהפרה ודברי חכמים בשאלה, אלא בדבר שהוא מחוסר מעשה וכו' אבל כל שאינו מחוסר אלא זמן שלמי יומי, וכיון שעתידי לחול כשידוע זמן ע"כ כאילו כבר חל חשבינן ל' וכו', (ונלפע"ד דהוא כענין מה שאמר בפסחים צ, ב: מ"ש טבולי יום דחזי לאורחא טמא שרץ נמי חזי לאורחא, מחוסר טבילה, טבול יום נמי מחוסר הערב שמש, שמשא ממילא ערבא, אלמא דדבר המחוסר זמן לאו כמחוסר מעשה דמי, משום דאתי ממילא) ומ"מ מסקי הריטב"א אלא שכבר הורה זקן (היינו הרמב"ם והסמ"ג) והחושש לדבריו למעשה משובח. עכ"ל ואם כי כבר כתבתי מזה לעיל פ, א לא נמנעתי להביאו גם כאן עם הראי' מפסחים.

ר"ן ד"ה ואיכא למידק וכו': דאי לא דקושטא קאמרה לא הות מזלזה נפשה למימר הכי וכו', וכיו"ב ביבמות סה, ב: דאם איתא דלא

אפלת, נפשה בניפלי לא מחזקה, וכן לקמן צא, א: דלא עבידא לבזויי נפשא ע"ש במפרשים.

צא, א: התם משום דלא עבידא לבזויי נפשה. עיין לעיל צ, ב בר"ן ד"ה ואיכא למידק בסופו ומש"ש.

דזמנין דתקיף לה מן גברא. עיין במפרש המיוחס לרש"י דמפרש שני פירושים על תיבת דתקיף, א) לשון כעס, והוא מלשון הגמ' יבמות סג, ב: מתקיף תקיפא ועבורי מיעברא במלה, ומלשון הגמ' סוטה ג, ב: תוקפא בביתא, ופרש"י כעס, ובקהלת ב' עה"פ: כי כל ימיו מכאובים וכעס, תרגום כי כל יומוהי כאיבין ותקיף רוגזי, והיא מלה ארמית, ב) פי' בלשון עברית מלשון תקפו וגבורתו (אסתר י') ועוד.

מעזיה ומעזיה. עיין יבמות צו, ב נמצא שם כעין זה: עשו ועשו, ועיין מש"ש.

ההיא איתתא דכל יומא דתשמיש מיקדמה משיא ידיה לגברא. עיין ב"י וש"ע או"ח סי' ד' שהביא בשם המרדכי והכלבו והא"ח. שחשבו הדברים הצריכים גט' לאחריהם, ובין הדברים האלה חשבו, תשה"מ, ולפלא שלא הביאו רא' מכאן.

ר"ן ד"ה ולענין הלכה וכו': מיהו כתב ר"י דדוקא כשהיא תובעת להתגרש וכו', עיין תוס' יבמות סה, ב ד"ה כי הא.

צא, ב: פרטיה נואף להוצא. פי' הר"ן פרץ מחיצה, הוא מלשון גמ' ביצה כו, ב: ופרטי' הוצא לשפותי, וב"ק קיז, א: חזא דפרטי' שפותי, ומ"ש עוד של הוצא ודפנא, נמצא בסוכה כג, א וש"נ כל המקומות המוזכר בהם הוצא ודפנא.

דתהוי אינתתיה עלויה מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם. נמצא עוד בסנהדרין כו, ב וש"נ ומה שהביאו התוס' המאמר בסנהדרין: דניטל טעם ביאה וניתן לעוברי עבירה זה נמצא שם עה,

א וענין מאמר זה אפשר להמתיקו עפ"י מה דאמרין בעירובין יח, ב: מיום שחרב ביהמ"ק די לעולם שישתמש רק בשתי אותיות של שם היינו יוד הא, וכתב ע"ו בספר הקדוש הגלאנטי על הפסוק כי ראתה גוים באו מקדשה, ס"ת, כי ראתה, י"ה באו מקדשה ס"ת ו"ה ותיבת גוים: באמצע, הרמז שהקליפה בעו"ה הנקראים גוים הפסיק באמצע השם בסוד ערוה שהרע שולט על ו"ה מהשם ונשאר רק שם י"ה כמ"ש: כי יד על כס י"ה, וכן איתא בגמ' (עירובין יח, ב): מיום שחרב ביהמ"ק די לעולם שישתמשו בשם י"ה וכו', וע"ז מסיים הק' הר' יצחק חיות בפירושו על תהלים אחר הביאו פי' זה של הק' הגלאנטי עה"פ כי ראתה וכו' מסיים הק' הנ"ל שזו ג"כ כ' ה': באו גוים בנחלתך, ע"ד הנ"ל (בתהלים עט) והנה תיבת, גוים, קאי על עמלק, כדאיתא בילקוט תהלים כי הוא הקליפה הרשעה שהפסיקה באמצע השם ושלטה על ו"ה מהשם בסוד ערוה כנ"ל ועשה פגם גדול בס' יסוד, כביכול וזה ענין מה דאיתא במדרש הובא בפרש"י עה"ת עה"פ אשר קרך בדרך ויזנב כך וכו': חותך מילות וזורק כלפי מעלה, ע"ש ולכן אמר ד' למרע"ה שלא יהי' השם שלם ולא הכסא שלם עד שימחה שמו של עמלק, שהוא הקליפה המפרדת והפוגמת בהשם בבחינת ערוה כהנ"ל ועיין בספר עיון יעקב על העין יעקב שם בסנהדרין עה, א על המאמר הנ"ל מיום שחרב ביהמ"ק ניטל טעם ביאת וניתן לעוברי עבירה כ' שם בספר הנ"ל עם הגמ' הנ"ל דעירובין די לעולם שישתמשו בשתי אותיות שנתמעט זיווג העליון כביכול לכן הזיווג התחתון ג"כ אינו כהוגן, ועפ"י ההקדמה הנ"ל מובן מה שניתן לעוברי עבירה, משום ששלט וגבר כח הקליפה ר"ל בחינת ערוה כנ"ל, עד שיבנה ביהמ"ק בב"א ואז יהי' מחיית עמלק ויהי' השם שלם וכסאו שלם וישוב הזיווג העליון על מכונו אכ"ר.

סליקא לה מסכת נדרים ברחמי ובסייעתא דשמיא